

retfærdig Repræsentation. Men det giver Forholdstalsvalgmaaden heller ikke, saaledes kan den føres ud i Livet. Men nu faa vi at se, hvorledes Højre vil have den ført ud i Livet, vi ville faa — det venter jeg — i Løbet af Vinteren et positivt Forslag i saa Henseende. Forholdstalsvalg i sig selv yder ikke absolut Garanti, thi selv gennemført paa den mest ideale Maade kan det hænde, at et Mindretal i Befolkningen bliver Flertal i Repræsentationen eller omvendt. Det viser en Række Kendsgerninger ved Udfaldet af de sidste kommunale Valg.

J. C. Christensen: I de Aar, jeg har deltaget i Rigsdagens Forhandlinger om Forfatningsspørgsmaal, har det altid været min Ledestjerne, at det væsentligste for os var, at vi lærte at bruge den Forfatning, vi have. Thi først ved den rette Brug af denne Forfatning vil det blive muligt at naa frem til en bedre. Jeg har ønsket, at det først og fremmest blev klart for Rigsdagens Medlemmer, at det gælder om at bruge den nuværende Forfatning rigtigt, ikke fordi jeg mener, at den nuværende Forfatning er nogen god Forfatning — det har jeg aldrig ment og mener heller ikke nu —, men fordi jeg mener, at en Forfatning, selv den bedste, den fineste, den smukkeste skrevne, den mest udmærkede, er og bliver kun Papir, hvis Folket ikke forstaar at bruge den og sætte alt sit Arbejde ind paa at udnytte den i dens Enkeltheder.

Det er i Aarenes Løb lykkedes os at bruge den nuværende Forfatning saaledes, at vi virkelig have naaet store Ting ved dens Hjælp, men jeg tror, at det ogsaa i Aarenes Løb har vist sig, at Forfatningen har saadanne Mangler, at det paa flere Punkter vil blive nødvendigt at faa den ændret. Men de Ændringer, de Forbedringer, vi skulle opnaa i vor Forfatning, faa vi kun paa de Punkter, hvor det praktiske Liv har vist, der er Trang til dem. Hvor det praktiske Liv ikke har vist det, vil Kravet om Forandring kun blive Teori, man vil ikke formaa at rejse tilstrækkelig stærk Stemning for at faa Kravet gennemført. Man maa endelig ikke tro, at vi naa til en Forfatningsforandring her i Landet hverken paa et eller flere Punkter, om der ikke i Virkeligheden er en stærk Stemning for disse Krav, en Stemning, som giver sig til Kende ogsaa i dette Ting og gør det stærkt.

Det har vist sig i vor Historie, at

Kravet om Forfatningsforandring i Virkeligheden kun rejses med nogen Udsigt til Gennemførelse, naar der for Alvor i det praktiske Liv er Trang til Ændringen. Vor Forfatningsforandring i 1866 fik vi, fordi der var et praktisk Krav, der gjorde sig gældende. At Resultatet blev, som det blev, laa i, at vort Folk den Gang var svagt. Efter Krigen i 1864 vare vi udmattede, man krævede først og fremmest Ro om Forfatningsspørgsmaalet og gav saa Slip paa Ting, som man under andre Omstændigheder aldrig vilde have givet Slip paa. Men der var et praktisk Krav om Forfatningsforandring for at faa Forholdene ordnede, vi stod jo med to Forfatninger. Naar der senere har været Tale om Forfatningsforandring af nogen Betydning, har det ogsaa været, fordi der var noget i Vejen, fordi Folket mente, at det var godt at faa det og det ryddet til Side. I 1886 ønskede man en Forfatningsforandring. Ønskerne kom frem ikke alene fra den daværende Regering, men ogsaa fra Klein, det daværende Medlem fra Viborg, og fra Juul, altsaa fra forskellige Folk, og naar disse Ønsker kom frem i 1886, var det, fordi man fra alle Egne i Landet havde en Følelse af, at der var noget i Vejen, som det gjaldt om at faa forbedret. Det var paa et Tidspunkt, da der var ved at rejse sig en Strømning i Folket for at faa Sagen gennemført. At det ikke lykkedes, ligger i, at denne Strømning ikke var tilstrækkelig stærk, og at man fra den Side, der havde gjort sig skyldig i Overgreb, vilde benytte Lejligheden til at skaffe sig nogle Fordele, som der aldeles ikke kunde være Tale om, at man fra Folkets Side kunde være villig til at gaa ind paa. Naar der i 90erne var Tale om en Forfatningsforandring, laa det ogsaa i, at der fra flere Sider var en Følelse af, at der var noget galt i hele vort Forfatningsmaskineri, som man maatte have ordnet.

Jeg nævner disse Aarstal for at vise, at til at faa en Forfatningsforandring kræves der uimodsigeligt, at der er en stærk Strømning i Landet, og der kræves uimodsigeligt, at der er en Trang til at faa Forfatningen ændret paa visse Punkter, hvor Mangler under det praktiske Arbejde have vist sig at være til Stede. Hvis man skal have Haab om at faa en saadan Forfatningsforandring, maa disse Krav gøre sig saa stærkt gældende, at de, som jeg har sagt, skabe et stærkt Folketing, der staar samlet om sit Krav. At skabe et saadant Folketing er den første Fordring, som stilles til Folket, hvis det vil have Forfat-